

Er det vores skyld, Cecilie?

Fyens Stiftstidende 3. juni 2007, odensefyen, side 33

Af Bjarne Bekker. bjb@fyens.dk

Sognepræst Mogens Blum sad i sin smukkejolle. Han var på vej til sygebesøg på Skarø. Førstelærer Erling Køster sad bag sit kateder og underviste Drejøs 26 skolebørn i matematik. Det var sankthansaftensdag 1942. Klokkeren var 14.15, da pastor Blum strammede smakkens sejl og gik tættere mod den friske østenvind. Kursskiftet norden om Knappen gav frit kig hjem mod Drejø, og da så han den. Den sorte, bølgende røgsøjle inde over Drejø By.

I skolen havde Erling Køster rejst sig fra katederet foran portretterne af den gamle konge og den gamle dronning. De hang på væggen ned mod byen og skuede alvorfulde fra hver sin side af Dannebrog ud over eleverne. Køster vandrede belærende rundt i skolestuen, mens han kiggede ud ad vinduerne mod Fyn. Ude bag Knappen lå pastor Blums smukkejolle med kurs mod Skarøes sydkyst.

Magtens treenighed

På de tider var præsten og degnen de fremmeste mænd i landets 1800 sogne. De var folk af stand, som det så respektfuldt hed. Sammen med sognefogeden udgjorde de en treenighed, man helst skulle stå sig godt med.

I min barndoms landsby var det således også sognefogeden, der kom og fortalte de gamle, at deres skarnsunge havde hejst missionshusets lokumstønde op i flagstangen og inden da forøget indholdet med så store mængder gær, at nedbøren ind til naboerne blev en sag for sognefogeden. Det hjalp ikke, at min forstående far mumlede: "Nåeh, å hva' så, Lars Jørgen? *Det'e jo kun nytårsaften én gang om året!*"

Men spanden skulle ned og tømmes her og nu - trods den heftige nedbør. Befalede sognefogeden. Med kontante erindringer om magtens tredeling i landsogne i rimelig erindring var det derfor naturligt at lade Drejøs folk af stand berette, da jeg med anledning i 50-året for branden på Drejø besluttede at efterforske tragedien.

De to aldrende mænd kunne give præcise beskrivelser og nøgterne øjenvidneberetninger fra de timer, hvor 18 stråttækte ejendomme blev til fire tønder land ruiner.

Spådommen

- *Da jeg sad i smukkejollen, kiggede jeg tilfældigt hjem mod Drejø og så den kulsorte røgsky, berettede Mogens Blum. - Jeg kunne se, at den rejste sig ved mejeriskorstenen i byens søndre udkant. Da vidste jeg, at med dén vindretning, vi havde, ville der ske meget slemme ting.*

Smakken blev vendt, og med årene til hjælp passerede Mogens Blum hurtigt Knappen, der strækker sig over mod Fyn, langs indsejlingen til Gammelhavn. Den lille kilometer op til præstegården foregik i løb. Forpustet nåede præsten byen, hvor adskillige ejendomme stod i brand.

- *Er vi her alle, Cecilie?* råbte jeg til min kone.

- *Ja, Mogens.*

- *Er det vores skyld?*

- *Nej, Mogens.*

- *Åeeh. Gud ske lov!*

Flere ord blev der ikke sagt, før familien var i gang med at bjærge møbler ud af den brændende præstegård. Alle vidste, hvad der skulle reddes. Præstefamilien og dens skiftende tjenestefolk havde indøvet, hvad der skulle gøres under den brand, der måtte komme. Hvilke ting der skulle ud, og i hvilken rækkefølge.

Jeg havde ofte talt med Erling Køster om situationen med de mange tæt sammenbyggede bindingsværksgårde, hvor selv et femårs barn kunne komme byen rundt fra stråtag til stråtag uden at røre jorden.

- *Vi kommer til at se denne by brænde. Det er uundgåeligt!* Sådan sagde førstelærer Erling Køster til sin kone, da han kom til Drejø for at forestå undervisningen af øens 26 skolesøgende børn.

Nu tror jeg, hele byen brænder

Efter det store middagsfrikvarter, hvor nogle børn traditionen tro havde været hjemme og spise sammen med familien, mens andre havde leget i skolehaven over mod Ærø, svingede Erling Køster klokken, og børnene marcherede ind til undervisning.

Husets unge pige, Rita, havde netop sat film i det bokskamera, hun fik i konfirmationsgave, inden hun rejste fra Tåsinge til Drejø for at tjene hos lærer Køster. Men i aften var der én, hun skulle fotografere ved balfesten på Bækskildestranden. Så kameraet hang skudklar på pigeværrelset.

Inde i klasselokalet var Køster i færd med at undervise i matematikkens mysterier, da Rita rev døren op. Forfærdet råbte hun: *"Præstegården brænder. Der er ild helt op over træerne."*

Rita løb ud på vejen og tog billedet af branden i præstegården. Af den begyndende katastrofebrand. På vejen blev hun standset af Erling Køster, der vredt råbte: *"Væk med det fotografiapparat. Det dér nede er ikke noget at fotografere. Se i stedet at komme ind og hjælpe min kone med at tage vare på skolebørnene. De skal ikke ned i byen og komme til skade. For nu tror jeg, at hele byen brænder!"*